

ประโยค ๑ - ๒
แปล มคธเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๑

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ตตฺรารัํ อนุปฺพุทฺธิกา: “สาวคฺติยัํ มหาโกสลฺรณฺโฆ ปุคฺโต
 ปเสนทิกุมารโ นาม, เวสาลิยัํ ลิจฺฉวิกุมารโ มหาลิ นาม, กุสินารายัํ
 มลฺลราชปุคฺโต พนฺรุโล นามาคิ อิเม คโย ทิสปาโมกฺขสฺสาจริยสฺส สนฺติเก
 สิปฺปุกฺคหณฺคณฺ์ ตกฺกสิลฺลํ คนฺตฺวา พหิณฺคเร สาลายัํ สมากตา อณฺณมณฺณสฺส
 อาคตการณฺณจ กุลณฺจ นามณฺจ ปุจฺฉิตฺวา สหายกา หุตฺวา เอกโตว อจฺริยัํ
 อุปสงฺกมิตฺวา น จิรสฺเสว อุกฺคหิตสิปฺปา อจฺริยัํ อापุจฺฉิตฺวา เอกโตว
 นิกฺขมิตฺวา สกสฺสกุจฺจานานิ อคฺมํสุฯ เตสุ ปเสนทิกุมารโ ปิตุ สิปฺปํ ทสฺเสตฺวา
 ปสนฺนเนน ปิตรา รชฺเช อภิสิตฺโตฯ มหาลิกุมารโ ลิจฺฉวินิํ สิปฺปํ ทสฺเสนฺโต
 มหนฺเตน อุตฺสาเหน ทสฺเสสิฯ ตสฺส อกฺขิณิ ภิขฺชิตฺวา อคฺมํสุฯ
 ลิจฺฉวิราชาโน “อโห วต อมฺหากัํ อจฺริโย อกฺขิณิณาสัํ ปคฺโต, น ตัํ
 ปริจฺจชิตฺสสาม อุปญฺจหิตฺสสาม นนฺติ ตสฺส สตฺสทสฺสกุจฺจานกัํ เอกัํ ทวารัํ
 อทํสุฯ โส ตัํ นิสฺสาย ปณฺจสเต ลิจฺฉวิราชปุคฺเต สิปฺปํ ลิกฺขาเปนฺโต
 วสิฯ พนฺรุตฺกุมารโ สญฺชึ เวฬุ คเหตฺวา มชฺเณ อยสฺลากัํ ปกฺขิปปิตฺวา
 สญฺชึกลาเป อุตฺสาเปตฺวา จปีเต, มลฺลราชกุเลหิ “อิเม กปฺเปตฺติ วุตฺเต,
 อสิตฺติหคฺคณฺ์ อากาสัํ อุลฺลงฺमितฺวา อสิณา กปฺเปนฺโต อคฺมาสิฯ โส โอสานกลาเป
 อยสฺลากาย “กิริตฺติ สทฺทํ สุตฺวา “กิเมตฺนฺติ ปุจฺฉิตฺวา สทฺทกลาเปสุ
 อยสฺลากานัํ จปีตภาวึํ สุตฺวา อสิ ญฺจทฺเตตฺวา โรทฺมาโน “มยฺหึ เอตฺตเกสฺสุ
 ฅาตฺติสฺหชฺเชสฺสุ เอโกปี สสิเนโห หุตฺวา อิมัํ การณฺ์ นาจิกฺขิ; สเจ หิ อหัํ
 ชานะยฺยัํ, อยสฺลากาย สทฺทํ อนุญฺจาเปนฺโตว ฉินฺนทฺยฺยนฺติ วตฺวาฯเปฯ ตตฺถเว
 วาสัํ กปฺเปสิฯ

แปล โดยอรรถ

๒. อานนุทศเถโรปี กปฺปสทสทสสปฺริตปารมี อภินิหารสมฺปนฺโน
 มหาปฺญโณ อคฺคโน การณวสิกคาย กุสสุส ปสาทํ รกฺขณฺโต อฏฺฐาสิ ฯ
 ตํ เอกกเมว นิสิตทาเปตฺวา ปรีวิสิสุ ฯ ราชฯ ภิกฺขุณฺโณ กตกาเล อาคนฺตฺวา
 ขาถนียโกชนียานิ คเถว จิตานิ ทิสฺวา “ที อยฺยา นาคมีสุติ ปุจฺฉิตฺวา
 “อานนุทศเถโร เอกโกว อาคโต เทวติ สุตฺวา “อทฺธา เอตฺตกมฺเม
 เจทนมกํสุติ ภิกฺขุณฺโณ กุทฺโธ สตฺถุ สนฺติกํ คนฺตฺวา “ภนฺเต มยา ปณฺจนฺนํ
 ภิกฺขุสฺตานํ ภิกฺขา ปฏฺยิตฺตา, อานนุทศเถโร กิร เอกโกว อาคโต,
 ปฏฺยิตฺตภิกฺขา คเถว จิตา, ปณฺจสตา ภิกฺขุ มม เคเห สณฺณํ น กรีสุ; กิณฺนุ
 โข การณนฺติ อาห ฯ สตฺถา ภิกฺขุณฺโณ โทสํ อวตฺวา “มหาราช มม สาวกานํ
 คุมฺเหหิ สทฺธิ วิสุสาโส นตฺถิ, เตน น คตา ภวิสฺสนฺตีติ วตฺวา กุลาณํ
 อนุปกฺมณการณณฺจ อุปกฺมณการณณฺจ ปกาเสนฺโต ภิกฺขุ อามนฺเตตฺวา อิมํ
 สุตฺตมาห ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ๑ - ๒

แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. อ.วาจาเป็นเครื่องกล่าวโดยลำดับ ในเรื่องนั้น นี้ : อ.พระกุมาร ท. สาม เหล่านี้ คือ อ.พระโอรส ของพระราชานามว่ามหาโกศล ในพระนคร ชื่อว่าสาวัตถี พระนามว่าปเสนทิกุมาร อ.พระกุมาร ของเจ้าลิจจวี ในพระนคร ชื่อว่าเวสาลี พระนามว่ามหาลิ อ.พระโอรสของเจ้ามัลละ ในพระนครชื่อว่า กุสินารา พระนามว่าพันธุละ เสด็จไปแล้ว สู่พระนครชื่อว่าคักกสิลา เพื่ออันเรียน ซึ่งศิลปะ ในสำนัก ของอาจารย์ ผู้ทิสปาโมกข์ เสด็จมาพร้อมกันแล้ว ที่ศาลา ในภายนอกแห่งพระนคร ตรัสถามแล้ว ซึ่งเหตุแห่งตนมาแล้วด้วย ซึ่งตระกูลด้วย ซึ่งพระนามด้วย ของกันและกัน เป็นพระสหายกัน เป็น เสด็จเข้าไปหาแล้ว ซึ่งอาจารย์ โดยความเป็นอันเดียวกันเที่ยวผู้มีศิลปะอันเรียนแล้วค่อกาลไม่นาน นั้นเที่ยว ทรงอำลาแล้ว ซึ่งอาจารย์ เสด็จออกไปแล้ว โดยความเป็นอันเดียวกันเที่ยว ได้เสด็จไปแล้ว สู่ที่ของตน ๆ ๆ อ. - ในพระกุมาร ท. สาม เหล่านั้นหนา - พระกุมารพระนามว่าปเสนทิ ทรงแสดงแล้ว ซึ่งศิลปะแก่พระบิดา อันพระบิดา ผู้ทรงเลื่อมใสแล้ว อภิเชกแล้ว ในความเป็นแห่งพระราชานามว่า อ.พระกุมารพระนามว่า มหาลิ เมื่อทรงแสดง ซึ่งศิลปะ แก่เจ้าลิจจวี ท. ทรงแสดงแล้ว ด้วยความอุตสาหะใหญ่ ๆ อ.พระเนตร ท. ของพระกุมาร พระนามว่ามหาลินัน ได้แตกไปแล้ว ๆ อ.เจ้าลิจจวี ท. ทรงปรึษากันแล้วว่า โอ หนอ อ.อาจารย์ ของเรา ท. ถึงแล้ว ซึ่งความพินาศแห่งนัยันดา อ.เรา ท. จักไม่สละรอบ ซึ่งอาจารย์นั้น จักบำรุง ซึ่งอาจารย์นั้น ดังนี้ ได้พระราชทานแล้ว ซึ่งประคู แห่งหนึ่ง อันเป็นที่ตั้งขึ้นแห่งแสนแห่งทรัพย์ แก่พระกุมาร พระนามว่ามหาลินัน ๆ อ.พระกุมารพระนามว่ามหาลินัน ทรงอาศัยแล้ว ซึ่งประคูนัน ทรงยังพระโอรสของเจ้าลิจจวี ท. ผู้มีร้อยห้าเป็นประมาณ ให้ศึกษาอยู่ ซึ่งศิลปะ ประทับอยู่แล้ว ๆ อ.พระกุมารพระนามว่าพันธุละ ครั้นเมื่อพระดำรัสว่า

อ.พระกุมารพระนามว่าพันธุละ จงพิน ซึ่งมัดหกลีบ ท. เหล่านี้ ดังนี้ อันตระกูล
 แห่งเจ้ามัลละ ท. ตรัสแล้ว ทรงกระโดดขึ้นแล้ว สู่อากาศ อันมีศอกแปดลีบเป็น
 ประมาณ ทรงพินอยู่ ซึ่งมัด หกลีบ ท. อันอันตระกูลแห่งเจ้ามัลละ ท.
 ทรงถือเอาแล้ว ซึ่งไม้ไผ่ ท. หกลีบ ทรงใส่เข้าแล้ว ซึ่งซึ่งอันเป็นวิหารแห่งเหล็ก
 ในท่ามกลาง ทรงยังบุคคลให้ยกขึ้นแล้ว ทรงตั้งไว้แล้ว ด้วยคาบ ได้เสด็จ
 ไปแล้ว ฯ อ.พระกุมารพระนามว่าพันธุละนั้น ทรงสดับแล้ว ซึ่งเสียงว่า กิริ
 ดังนี้ ของซึ่งอันเป็นวิหารแห่งเหล็ก ในมัดอันเป็นที่สุดลง ตรัสถามแล้วว่า
 อ.สัตตชาตนั้น อะไร ดังนี้ ทรงสดับแล้ว ซึ่งความที่แห่งซึ่งอันเป็นวิหารแห่ง
 เหล็ก ท. เป็นของอันอันตระกูลแห่งเจ้ามัลละ ท. ทรงตั้งไว้แล้ว ในมัดทั้งปวง ท.
 ทรงทิ้งแล้ว ซึ่งคาบ กันแสงอยู่ ตรัสแล้วว่า อ. - ในบุคคลผู้มีใจดี ท. ผู้มีประมาณ
 เท่านั้นหา - บุคคลแม้คนเดียวนั้น เป็นผู้เป็นไป กับด้วยความรัก เป็น ไม่บอกแล้ว
 ซึ่งเหตุนี้ แก่เรา ก็ ถ้าวว่า อ.เรา ฟังรู้ไซ้ อ.เรา ฟังตัด ไม่ยังเสียง ของซึ่งอันเป็น
 วิหารแห่งเหล็ก ให้ตั้งขึ้นอยู่เทียว ดังนี้ ฯ ล ฯ ทรงสำเร็จแล้ว ซึ่งการประทับอยู่
 ในพระนครชื่อว่าสาวัตถินนั้นนั้นเทียว ฯ

แปลโดยอรธ

๒. แม้พระอานนท์เถระ ผู้มีบารมีอันบำเพ็ญแล้วตั้งแสนกัปปี สมบูรณ์
 ด้วยอภินิหาร มีบุญมาก เมื่อจะรักษาความเลื่อมใสของตระกูล จึงได้ยับยั้งอยู่
 เพราะความที่ตนเป็นไปในอำนาจแห่งเหตุ ฯ เหล่าราชบุรุษ นิมนต์ท่านรูปเดียว
 เท่านั้นให้นั่งแล้วจึงอังกาส ฯ พระราชาเสด็จมาในเวลาทีเหล่าภิกษุไปแล้ว
 ทอดพระเนตรเห็นของเถียวและของฉันททั้งหลาย ตั้งอยู่อย่างนั้นแหละ จึงตรัส
 ถามว่า พระผู้เป็นเจ้าทั้งหลายมิได้มาหรือ ทรงสดับว่า พระอานนท์เถระมา
 รูปเดียวเท่านั้น พระเจ้าข้า ทรงพิโรธพระภิกษุทั้งหลายว่า พระผู้เป็นเจ้าทั้งหลาย
 ได้ทำการตัดขาดจากเราเพียงเท่านั้นเป็นแน่ ดังนี้แล้วจึงเสด็จไปยังสำนัก